

Tür: Kitap İncelemesi

Kabul Tarihi: 1 Aralık 2023

Gönderim Tarihi: 5 Kasım 2023

Yayımlanma Tarihi: 26.12.2023

Atıf Künyesi: Kaymakcı Nesrin (2023), “Araf'ta Bir Hayat” Adlı Eser Üzerine”,
International Journal of Turkish Academic Studies (TURAS), C. 4, S. 2, s. 98-100.

“ARAF'TA BİR HAYAT” ADLI ESER ÜZERİNE”¹

Nesrin KAYMAKCI ²

 10.54566/turas.1386345

¹ Fatih Sakallı, Araf'ta Bir Hayat 100. Yılda Mübadelenin Türk Edebiyatına Yansımaları, Telve Kitap, İstanbul 2023, ss: 148, ISBN: 978-625-7918-35-0

² Doktora Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, nesrin_kaymakci@hotmail.com, 0000-0002-8746-737X

Fatih Sakallı tarafından kaleme alınan *Araf'ta Bir Hayat*, 2023 yılında Telve Kitap tarafından yayımlanmıştır. 148 sayfadan oluşan bu çalışmada yazar, eserini “Türk Edebiyatında Mübadele Romanları”, “Türk Hikâyesinde Mübadele”, “Bir Mübadele Romanı: ‘Hasret’”, “Mübadele’nin Türk Romanına Yansımalarına Bir Örnek: ‘Midilli’de Söğüdün Gölgesinde’”, “Yılmaz Gürbüz’ün ‘Mehlika’ Romanı”, “Mübadele Günlerinde Hazin Bir Aile Dramı: ‘Gülcemal’”, “Midilli’den Ayvalık’a Mübadele ve Romandaki Yansıması: ‘Hatıra Midilli’”, “Bir Yürekte İki Memleket/ İki Yakada Bir Yürek” adlı sekiz bölümde başlıklandırmıştır.

Eserine “Mübadele, Dünya göç tarihinin en acı hikâyelerini ve yaşanmışlıklarını içinde barındırır. 30 Ocak 1923 tarihinde imzalanan Yunan ve Türk halklarının mübadelesine ilişkin sözleşme ve protokol hükümleri gereğince Anadolu’daki ve Balkanlardaki Türk ve Rum nüfusun karşılıklı göç etmesi kararı alınır.” ifadeleriyle başlayan yazar, Mübadele’nin vermiş olduğu acı ve hüznün duyguları üzerine yoğunlaşır. Bahsi geçen hadisenin, Türk romanında özellikle son yıllarda sıklıkla yer edinmeye başladığını belirtir. Türklerin “Mübadele”, Yunanların “Andalayı” olarak adlandırdıkları bu göç, her iki milletin edebiyatında da yer edinmiştir. Bahsi geçen bu eserlerde göç edenlerin yaşamış olduğu zorlukları, göç hadisesi sırasında ve sonrasında yaşamış oldukları acıları ve zorlukların okuyucular tarafından anlaşılması hedeflenmiştir. Edebiyatımızda özellikle 1990 yılı sonrası bu eserlerin artmaya başladığını belirten yazar bahsi geçen mübadillerin en çok yaşadığı ve eserlerde de sıklıkla değinilen hususlardan birinin “arafta kalma hâli” olduğunu belirtir. “Arafta kalma hâli” bu eserde “kendini bir yere ait hissedememe” olgusu üzerine şekillenmiştir.

Eserin ilk bölümünü oluşturan “Türk Edebiyatında Mübadele Romanları” başlıklı çalışmada göç olgusu üzerinde durulmuştur. Göçün tarih boyunca karşılaşılan bir hadise olduğuna değinen yazar bu konunun yalnızca edebiyat alanında değil; tarih, psikoloji ve sosyoloji gibi alanlarda da yer edindiğine değinir. Yazar ayrıca, Mübadele’nin Türk tarihindeki geçmişine değinerek edebiyatımızda bu hususun hangi eserlerde yer edindiğinden bahseder. Bahsi geçen hususun edebî eserlerimizde hangi temalara değindiği başlıklandırılarak belirtilmiştir.

İkinci bölüm olan “Türk Hikâyesinde Mübadele”de ise göç ve Mübadele olgularının sosyolojik boyutuna değinen yazar, edebiyatımızda yer alan Mübadele ile ilgili hikâye kitaplarına değinir.

Yazar, “Bir Mübadele Romanı Hasret” adlı bölümde ise Canan Tan’ın Hasret adlı romanı üzerine yoğunlaşır. Mübadele ve Edebiyat kavramlarının ilişkisinin araştırıldığı bu çalışmada Hasret adlı romanın hikâyesi ve bölümlerinden bahsedilir.

“Mübadelelerin Türk Romanına Yansımasına Bir Örnek: Midilli’de Söğüdün Gölgesinde” adlı dördüncü bölümde ise Şükrü Levent Deniz’in Söğüdün Gölgesinde adlı romanı üzerine yoğunlaşmış, roman üzerine yapılan yorumlar, romanın özeti, zihniyeti ve yapısı incelenmiştir.

Beşinci bölüm olan “Yılmaz Gürbüz’ün ‘Mehlika’ Romanı” başlıklı bölümde ise Yılmaz Gürbüz’ün Mehlika adlı romanı konu edinilir. Bahsi geçen romanın Mübadele temi üzerinde yoğunlaştığı belirtilerek bu hususun romanda nasıl yer edindiği incelenir.

“Mübadele Günlerinde Hazin Bir Aile Dramı: Gülcemal” bölümü ise eserin altıncı bölümü olmakla birlikte Tülin Çayırıcı’nın Gülcemal adlı romanı üzerine bir çalışmadır. Yazarın bu romanda Mübadele’yi konu edindiğine değinilerek başlayan bölüm, eserin detaylı olarak incelenmesiyle son bulur.

“Midilli’den Ayvalık’a Mübadele ve Romandaki Yansıması: Hatırla Midilli” adlı yedinci bölümde, Nusret Kantarcı Fisher’in Hatırla Midilli adlı romanı merkezdedir. Bahsi geçen romanda hâkim temin Mübadele olduğunu belirten yazar, romanı başlıklandırarak farklı kısımlarda işlemiştir.

Eserin son bölümü ise “Bir Yürekte İki Memleket/ İki Yakada Bir Yürek” adlı çalışmadır. Yazar, bu çalışmada Saffet Ünal’ın kaleme aldığı Bir Yürekte İki Memleket ve İki Yakada Bir Yürek adlı ırmak romanları incelemiştir.

Araf’ta Bir Hayat 100. Yılda Mübadelelerin Türk Edebiyatına Yansımaları, Fatih Sakallı’nın farklı zamanlarda, farklı dergilerde yayımlanan ve Mübadele olgusunu merkeze alan çalışmalarından oluşan bir eserdir. Bahsi geçen bu çalışmanın edebiyatımızda geniş yer edinmiş bir meselesi olan Mübadele hususunda yapılacak çalışmalar içerisinde önemli yer edineceği ve bu hususta araştırma yapmak isteyen okuyuculara kaynaklık edeceği belirgindir.

KAYNAKÇA

Sakallı, Fatih (2023), **Arafta Bir Hayat 100. Yılda Mübadelelerin Türk Edebiyatına Yansımaları**, Telve Kitap, İstanbul.